

Vibysjön

ESKILSTUNAÅNS VATTENSYSTEM

Sjötyp: Näringsrik slättsjö

Sjöyta: 2,16 km²

Höjd över havet: 60,4 m

Maxdjup: 1,8 m

Medeldjup: 0,8 m

Omsättningstid: 0,12 år

Kommun: Hallsberg

Vattendistrikt: Norra Östersjön

Terrängkartan: 09E NO

EU-id: SE654719-144724

Utloppskoordinater: 6547190, 1447240

Avrinningsområdets areal: 44,15 km²

Vibysjön. ©Lantmäteriet

Omgivningar

Vibysjön ingår i Eskilstunaåns vattensystem och är belägen strax norr om Vretstorp. Sjön får sitt vatten från Gallabergsbäcken och flera diken i omgivningen. Utflödet sker via Täljeån i östra viken.

Vibysjön omges av lera i söder, morän i öster och isälvsmaterial i form av Askersundsåsen längs västra stranden. Berggrunden i området består av sandsten. Ön Borgholmen i östra delen av sjön täcks av morän. Borgholmen var tidigare friliggande men omges nu av sankmark. Sjöns grundbotten är organogen/dyig.

Omgivningen runt Vibysjön präglas av jordbrukslandskap. Lövskog kantar större delar av sjön och i väster finns ett område med blandad skog. Söder om sjön går E20 förbi Vretstorp. I tabell 1 redovisas markanvändningen i Vibysjöns avrinningsområde.

Tabell 1. Markanvändning i Vibysjöns avrinningsområde, vars totala area är 44,15 km². Data från SMHI.

Markanvändning	Areal (km ²)	Markanvändning	Areal (km ²)
Skog	15,75	Annan öppen mark	5,45
Sankmark	0,50	Vatten	1,99
Jordbruksmark	17,75	Tätort	1,65
Hyggen	1,10	Annan koncentrerad bebyggelse	-

Djur och växter

Fisk

Vibysjön provfiskades med nät 1991 varvid abborre, mört, gädda, gers, braxen, sarv, benlöja, och ruda påträffades.

Bottenfauna

Var femte år sker undersökningar av bottenfaunan i Vibysjöns utlopp. Senaste undersökningen skedde 2013.

Makrofyter

Makrofytinventering har utförts 2007 som visade otillfredsställande status.

Växtlighet

Vibysjön är på väg att växa igen och har en liten öppen vattenyta. Stränderna kantas av en lövskogsremsa med bl.a. björk, al, rönn, ek och olika videarter och fåltskikt som bl.a. hyser gräs- och starrarter, kärrbräken och vildbalsamin. Runt hela sjön växer ett mycket brett bälte av bladvass. Spritt över sjön växer täta sävruggar. Andra arter som förekommer är t.ex. andmat, dyblad, hornsärv och trubbnate.

Inventering av Vibysjöns kärlväxter har utförts 1973

Foto: Roger Lundberg

Vibysjön från ovan.

Växtplankton

Sammanvägd bedömning från växtplanktonundersökning från fem år mellan år 2007 och 2012 visar måttlig ekologisk status.

Övrigt djur- och växtliv

Fågellivet i Vibysjön är mycket rikt. Sjön är rastlokal för sångsvan, gäss, änder, vipor, lärkor och vadare. Häckande arter är bl.a. fiskgjuse, häger och knölsvan. Vid utloppet kan strömstare och rördrom övervintra.

Vattenkvalitet

Vibysjön är en typisk näringsrik slättsjö. Sjön har ett betydligt brunfärgat vatten med en mycket god buffertkapacitet och ett pH som är svagt basiskt. Halten organiskt

material (syretärande ämnen) är hög. Kvicksilverhalten i gädda var då den mättes mycket låg. I tabell 2 finns mer information om vattenkemin i Vibysjön.

Tabell 2. Vattenkemidata från Vibysjön. Medelvärdena är baserade på provtagningar från åren 2012-2014 alternativt den senaste provtagningen. Färgade värden anger statusklassning, se [läsanvisningar](#).

Parameter	Medelvärde	Min-Maxvärde	Antal prov	Provtagningsår
pH	7,5*	6,7-8,3	26	2012-2014
Alkalinitet (mekv/l)	1,23	0,77-1,75	26	2012-2014
Siktdjup (m)	0,6	0,3-0,9	6	2012-2014
Absorbans (vid 420/5 nm)	0,17**	0,08-0,34	26	2012-2014
Totalfosfor ($\mu\text{g/l}$)	50	30-82	26	2012-2014
Totalkväve ($\mu\text{g/l}$)	1 587	815-3 200	26	2012-2014
Hg i gädda (mg/kg)	0,15	Medelvärde 5 fiskar		1986

*NV Handbok 2007:4 och expertbedömning. **Motsvarar vattenfärg 85 mg Pt/l.

Statusbedömning

Sjöns ekologiska status har bedömts som *otillfredsställande*. Sjön är påverkad av övergödning. Det är artsammansättningen hos makrofyterna (vattenvegetation) och hos växtplankton (alger) som har varit avgörande för bedömningen.

Makrofyter inventerades 2007 och bedömdes ha otillfredsställande status. Växtplankton inventerades vid fem tillfällen under åren 2007-2012 och statusen avseende näringspåverkan bedömdes som måttlig, på gränsen till otillfredsställande.

Detta styrks även av statusen för näringsämnen (som bygger på koncentrationen av näringsämnet fosfor i vattenmassan) som bedöms som måttlig och statusen för ljusförhållanden som bedöms som dålig.

Bedömningsgrunder i föreskrift har tillämpats, bortsett från kvalitetsfaktorn försurning som klassats som expertbedömning. För mer information om bedömningen, se <http://www.viss.lst.se/Waters.aspx?waterEUID=SE654719-144724>.

Övervakningsprogram

Vibysjön utlopp ingår sedan 1974 i den samordnade recipientkontrollen för Eskilstunaån (Hjälmarens vattenvårdsförbund). Undersökningar från sjön ingår sedan 2009 i miljöövervakningsprogrammet *Undersökningar i ytvattenförekomster*. Sjön ingår under vissa år i programmet *Omdrevssjöar*. Sjön ingick i *Sjöundersökningen 1972*.

Naturvårds- och friluftsentressen

Vibysjön ligger i ett kulturlandskap och har en rik vegetation och ett rikt fågelliv. Väster om sjön finns ett fågeltorn. P.g.a. den täta vegetationen är sjön svårtillgänglig för allmänheten och den saknar därför betydelse för andra friluftaktiviteter än fågelskådning.

Mänsklig påverkan

Vibysjön har sänkts tre gånger, senast år 1926. Sjöns utlopp är dikat genom åkermark. Vibysjön påverkas av de omgivande jordbruksmarkerna. Bilväg går nära sjön i norr, söder och väster.

Områdesskydd

Vibysjön och dess närmaste omgivningar saknar områdesskydd.

Referenser

[Artportalen](#) - fåglar.

[Hjälmarens vattenvårdsförbund](#).

IVL Svenska Miljöinstitutet AB. [Kvicksilver i biota](#)

Länsstyrelsen i Örebro län. [Djupkartor](#).

Länsstyrelsen i Örebro län, 1987. [Översiktlig sjöinventering i Örebro län –Del 2 Mellersta länsdelen](#). Publ. nr: 1987:10.

Länsstyrelsen i Örebro län, 1988. Vattenregister/sjöbeskrivning – Vibysjön. Dos nr 1800-121-230.

Naturvårdsverket, 2007. [Status, potential och kvalitetskrav för sjöar, vattendrag, kustvatten och vatten i övergångszon. Bilaga A-Bedömningsgrunder för sjöar och vattendrag. Handbok 2007:4.](#)

[Närkes ornitologiska förening](#), 2007, besökt 2007-04-10.

SLU. [Databasen för provfiske i sjöar](#).

SLU, [Vattenkemi- och biologiska data](#).

SMHI. [Svenskt vattenarkiv \(SVAR\)](#)

Vibysjöns kärlväxter, Karl Gustaf Nilsson, 1973.

[VISS - VattenInformationsSystem för Sverige](#). Nationell databas över svenska vattenförekomster

Länsstyrelsen
Örebro län